

Кацнал на една скала...

Гложенският манастир – манастирът замък

На стотина километра от София се намира един от най-живописно разположените български манастири – Гложенският манастир „Св. Георги“. Той е кацнал като величествен средновековен замък на отвесна скала, която се издига високо над цялата околност. Непрестъпната сграда на манастира наднича над главите на посетителите, прозирайки през клоните на гъстата вековна гора. Каменните му стени представляват нейно продължение нагоре, увиснали над дълбоката пропаст. Когато някой посетител погледне от прозорците на някоя от килиите, го обзема чувството, че цялата сграда ще рухне надолу, отнасяйки със себе си и своите обитатели.

ЛЕГЕНДА ЗА ВЪЗНИКВАНЕТО НА МАНАСТИРА

Според една легенда през 1230 г. киевският княз Георги Глож със своята войска участва в битката при Клокотница и помага на българския цар Иван Асен II да разгроми епирския владетел Теодор Комнин. След успешния край в знак на благодарност българският владетел му разрешава да се засели с хората си по тези земи. Основано е селище, което и досега носи името на фамилията – Гложене. Скоро след това князът започнал строителство на манастира. Първоначално той трябвало да се нарича „Преображение“ и се е намирал в местността над селото, наречена Градището. Когато манастирът бил завършен, стените на сградата започнали да се рушат, а чудотворната икона на св. Георги, която руснаците носели от своята родина, изчезнала. Дълго време не могли да я намерят. По-късно била намерена на скалата в подножието на връх Камен Лисец. Жителите се зарадвали, че я намерили, и върнали иконата на мястото ѝ в църквата, намираща се в крепостта „Градището – Кулата“. На другия ден те с тревога разбрали, че иконата отново я няма. След нови многодневни търсения я намерили на клоните на същото дърво. И така три пъти изчезвала и се появявала чудатата икона на „Св. Георги“. За княза това било знак, че именно на това място трябва да бъде вдигнат манастира. Била построена нова сграда, а на манастира дали

име „Св. Георги Победоносец“. Сега иконата се съхранява в Ловчанската митрополия, а в черквата има нейно копие. За съжаление, няма запазени писмени известия, които да потвърждават тази легенда.

През първите векове на османското владичество Гложенският манастир запада. За да избегнат посегателствата на турците, монасите издигат своя обител на високата, труднодостъпна скална тераса. Затова построеният манастир нито един път не е бил превземан и опожаряван. От времето на изграждането на манастира днес може да се види само тунелът, т. нар. „Просечник“ (Пресечена скала), изсечен в скалата, през който единствено може да се достигне до терасата.

ГЛОЖЕНСКИЯТ МАНАСТИР ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

Гложенският манастир е тясно свързан с всички исторически събития в България през годините на неговото съществуване. В края на 16 и началото на 17 век манастирът се замогва и отново се превръща във важно просветно и културно средище. Манастирското братство развива голяма просветна дейност в края на 18 и началото на 19 в. Тогава той е бил един от големите културни центрове в областта. С манастирски средства в близкото село Малък извор се създават метох и килийно училище, където се подготвят ученици за свещеници, учители и монаси. Знае се, че Васил Левски често е отсядал в непристъпния манастир при своя приятел, игумена Хаджи Евтимий Симеонов от Сопот (1864–1895 г.), който е бил член на тайния революционен комитет. Разказва се, че игуменът бил прочут народен лечител и известен като един от първите български хирурзи. Скривалището на Апостола и до днес е запазено в манастира.

СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

В Гложенския манастир се намира и музеят на Васил Друмев. Митрополит Климент произнася проповед против католицизма, като защитава православието. Стефан Стамболов, министър-председател по това време, разбира за това и казва на княз Фердинанд, който е католик.

Той именно решава да затвори Васил Друмев завинаги. На 10 юли 1893 г. съдът осъжда митрополит Климент на „вечно“ заточение в Гложенския манастир. В една зазидана и без прозорци килия той прекарва 15 месеца, като му давали само солена риба и вода през процепа на вратата. Това довело до много голяма влошаване на здравословното му състояние. Сега килията му е превърната в музей. Павителството на Стефан Стамболов пада, с което завършва заточението на Васил Друмев. След това той отново бил възстановен за митрополит на Търново, но здравето му е разсипано и след седем години умира. Погребан е в катедралата в Царевец.

За някогашната манастирска църква от XIII в. се разказва, че била чудно красива с неповторим резбован

иконостас. Вътре цялата била изографисана от прочути майстори зографи. Била истински шедьовър на средновековното българско изкуство и архитектура. Старата манастирска сграда е унищожена от пожар през 1856 г. Две години по-късно на мястото на някогашните килии са построени нови, които дават на манастира запазения му и до днес облик. Манастирското братство пострадва при двете земетресения през 1904 и 1913 г. През 1928 г. при силното Чирпанско земетресение каменната църква, просъществувала над 700 години, напълно бива разрушена. Сегашната църква е построена през 1931 г.

д-р Красимира Мархалева

(по материали от българския печат и по книгата на Георги Чавръков „Български манастири“)